

Kuş uçmaz kervan geçmez, geceleri ışsız köylerde, aylarca kalkmayan karın ortasına doğmaya çalışan bebelerin yollarda öldüğü coğrafyaya medeniyet öğretsin diye gönderilen gencecik öğretmenlerin hikâyelerini neredeyse ezbere biliriz. Her biri gittikleri yere Çalıkuşu kadar yabancı kadın ve erkekler, ülkenin resmi tarihini ve ideolojisini doldurdıkları bavulları ellerinde, boylarını aşan bu işi başarmak için Cumhuriyet tarihi kadar eski bir tarihten bu yana yola koyulurlar. Ülkenin hedeflerini, okuma yazmayı, toprağı ekmeyi, alet kullanmayı ve daha öğrenilmesi gereken bilcümle şeyi bu genç insanlardan öğrenecektir asırlardır kör karanlığın dibinde yaşayanlar.

Onlara ya Şevket Süreyya Aydemir gibi susuz topraklara su götüren neferler muamelesi yapılır, ya Yakup Kadri Karaosmanoğlu'da olduğu gibi, halkla temas ettiklerinde ortaya çıkan, ülkenin derin çelişkilerini yüzümüze vuran umutsuz kahra-

manlar olarak görünürler. Ve sonra Reşat Nuri Güntekin'de olduğu gibi, bir yandan da kişisel trajedileriyle baş etmeye çalışırken karşılaştıkları, hayret verici bir cehalet ve yoksullukla oğunlaşıp ait oldukları yere geri dönerler. Geri dönüş yolunda o bavula ancak ağır deneyimler sağlar.

İki Dil Bir Bavul, izlediyseniz bilirsiniz, izlemediyseniz mutlaka izleyin derim ben, cumhuriyet ideolojisinin tohumlarını el değmemiş bölgelere eksinler diye atanan öğretmenlerin şimdiye kadar hiç anlatılmamış öyküsünü, hiç denenmemiş bir üslupla anlatıyor. İletişimsizliğin nedenlerini, modernizmin "geri kalmış bölgeler"e karşı büyük

Açılsın bavullar

NURAY SANCAR

kentlerde büyüttüğü kibrin süzgecinde geçirerek değil, son derece insani bir bakış açısıyla anlamaya çalışan bir film bu. Ülkenin doğusuyla batısı arasında lisan ile örülmüş sınırlara çarpıp büyüyen anlayışsızlığın, sınırın ötesinde yaşayanlara karşı

duyulan anlaşılma kayıtsızlığın gerçekçi bir ironisi. İronisi demek normal koşullarda olsak belki yanlış olacak ama yan yana, diz dize yaşadığı bir halka ancak medya süzgecinden geçtikten sonra bakabilen ve baktığı anda da onda bir "bölücü" silüeti görmeye şartlanmış "Türkler" in durumunu daha iyi bir sözcük karşılayamıyor yine de. "Türk"e bu tuhaf durumunu şefkatle göstermek, komşu-

usuna alıcı gözle bakabilmesini sağlayabilmek için iki genç yönetmenin (Özgür Doğan, Orhan Eskinöy) ve gencecik bir öğretmenin de bavullarını yüklenip dokuz ay boyunca o "uzak" diyarlara gitmesi gerekmiş belli ki.

Cumhuriyet ilkelerini, resmi dili konuşamayan-anlayamayan insanlara taşımak için yollara düşen eski idealist kuşağın çocukları sayılabilecek bu genç insanlar, ana babalarının oralarda niçin bir şey anlatamadığını bir film yoluyla onlara ve yeni kuşağa öğretiyorlar şimdi. O ilk kuşaktan bu yana değişen bir şey yok; köyde su yok, elektrik yok, dondurucu soğuklara karşı çare yok, kar yağınca yollar yine kapanıyor. Fakat Kürt halkının yirmi beş yıldır sürdürdüğü hak mücadelesinin o yoksul köyde çınlayan yankısı var. Bu önemli. Doğu ve Güneydoğu halkına, öğretilmesi gereken

insanlar gözüyle bakmak üzerine kurulu resmi devlet politikası Güneydoğu'nun rahleli tedrisatından geçilmedikçe bu ülkenin hiçbir bilgisine sahip olunamayacağı gerçeğiyle parça parça oluyor. Bu gelişmeye sebep olan da işte o mücadele.

Genç öğretmenlerin bavullarıyla da taşınan resmi ideolojinin farklı dil konuşanı yok sayan yaptırımları yüzünden Kürtler, içine özgürlük umutlarını doldurdıkları kendi bavullarını, denklemlerini yapmışlardı. Kimi dağa çıktı, kimi büyük şehirlere göçtü, kimi bir daha dönmek üzere yadellere gitti.

Ama ne iyi ki **İki Dil Bir Bavul** filminin vizyona girdiği şu sıralarda gidenler yeniden bavullarını hazırlamak üzere.

Geride dönsünler, bavul mavul da istemez aslında. Nasılsa biz biliyoruz ki, ağır deneyimlerle yüklü o bavullar açıldığında içlerinden umut dahil her şey taşacak. Gidenler, sadece gelsinler ellerini kollarını sallaya sallaya.